

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІГРАНТ

Орган Товариства Опіки над Українськими Емігрантами у Львові.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, I. п. Чекове конто П. К. О. 153.315. Тел. 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол.; чвертьрічно 2 зол.; в Америці і Канаді — 1 дол.; в Бразилії — 2-50 мільрайси; в Аргентині — 3-50 пеза; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. — Один прим. 35 с.

Українські Емігранти!

Не кидайте рідної землі!

Коли мусите їхати на чужину, то інформуйтеся у всіх справах в своєму Товаристві. Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Емігрантами! Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Емігрант“!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95. I. поверх.

Еміграція до Німеччини.

Завдяки старанням Товариства Опіки над Українськими Емігрантами, Еміграційний Уряд надіслав до голови нашого Товариства п. Миколи Заячківського письмо з дня 7 грудня ц. р., в якому комунікує, що, доцінюючи тяжке положення населення повітів, діткених в біжучому році катастрофою повені, буде старатися узгляднити їх, в міру спромоги, при поділі визначеного на 1928 р. контингенту сезонних робітників до Німеччини.

З приємністю витаємо цю заяву Еміграційного Уряду і сподіваємося, що приділ сезонних робітників з Підкарпаття буде значний і причиниться багато до вменшення там тяжкої нужди і безробіття.

Про спосіб реєстрування сезонних робітників на 1928 рік до Німеччини повідомить в своєму часі українське населення Товариство Опіки над Українськими Емігрантами.

Еміграція в двадцятому столітті.

Під сучасну пору виказує статистика різних народів Європи 5 мільонів безробітного промислового пролетаріату, головню по більших містах і великих фабричних центрах. Ще, без порівняння, більше безробіття, необняте ніякими статистиками, панує по селах і малих місточках в непромис-

лових, а рільничих краях Європи. На упромисловлення Європи в великому стилі до цієї міри, щоби це упромисловлення поголодило маси безробітних міст і сіл, на разі нема ніяких виглядів. Супроти недостачі капіталів і задовження Європи наслідком війни, нема також виглядів на піднесення інтензивности рільної господарки. При сучасному суспільному ладі в середущій і західній Європі нема також надії на розділ землі між малоземельне або безземельне населення, а при цьому цей розділ, ледви, чи заспокоїв би безробіття, а може навіть спричинив спадок рільної продуктивности, а в кожному разі не усунув би перелюднення Європи.

При незмінених на краще умовинах господарки, населення Європи мусіло би дійти до скрайної нужди. Яркі зразки цієї нужди може вже сьогодні оглядати кожний в деяких державах Європи а також в Польщі, як в бюрох помочі для безробітних, в бюрох посередництва праці, в льокалях корабельних товариств, і в банках, до яких населення не має з чого складати своїх ощадностей і які масово відмовляють з причини недостачі капіталів кредиту рільникам і малим підприємцям.

В цілій перелюдненій і безробітній Європі, почавши від капіталістичної Англії, а скінчивши на Союзі Соціялістичних Радянських Республік справа переселення великих мас народу на нові кольоніяльні і кольонізаційні терени є найважливішим питанням сучасної доби. Ріжні держави Європи поспішно видають еміграційні закони, в Союзі

Народів одним з важніших відділів є еміграційний департамент, різні уряди призначають в своїх бюджетах поважні позиції на еміграційні цілі, різні суспільні, гуманітарні і господарсько-фінансові підприємства шукають доріг і доступу до нових колонізаційних теренів і відносно розв'язання питання перелюднення. Приготовлюється повоєнна еміграція в розмірах ще більших, як це було перед війною. Характеристичним об'явом цього є, що повоєнна еміграція принайменше в своїх початках буде мати ціху рільничої, переселенчої еміграції, а це тому що промислові краї замкнулися перед еміграцією з цієї причини, щоби не побільшати числа своїх безробітних і не обнижувати життєвої стопи своїх робучих мас.

Теренами, до яких прямуватиме ця еміграція є: Канада, Полуднева Америка і Сибір. Є це краї мало досі залюднені, де є великі простори неуправленої землі і невикористані багатства природи.

Всі обставини промовляють за цим, що в повоєнній еміграції візьме участь також і український нарід. Чи ця майбутня еміграція вийде на добро старому краєві?

На це питання дав відповідь наш дослідник еміграції п. Юліян Бачинський ще в р. 1914 в своїй книжці, про українську еміграцію до Зєдинених Держав Америки. П. Бачинський бере як типову еміграційну країну Галичину і пише ось що:

„Галичина що до розміщення і густоти населення і що до своїх аграрних відносин, це край з найгустішим рільничим населенням в Європі. На одному квадратному кілометрі в українській частині Галичини жиє 67 осіб відданих рільництву, коли в Австрії на такому же просторі живе з рільництва лише 36 осіб, в Німеччині 34, в Данії 34.

Це галицьке перелюднення землі, відданої під управу ріллі, є незвичайне. Професор Буяк обчислив, що в Галичині жиє майже 1,200.000 робучих сил, непотрібних в рільництві. І це дуситься в краю, на ріллі, і притолочує собою усе рільниче населення. Що це значить? — Це значить, що коли рільна продукція в Галичині може вижити і заспокоювати культурні потреби тільки 4.370.000 рільничого населення, то вона мусить виживлювати і заспокоювати культурні потреби аж 5.570.000 рільничого населення, значить 4,370.000 людей убожіє в поживі і в заспокоюванні культурних потреб о цілу скількість поживи і о цілу суму видатків на культурні потреби 1,200.000 зайвого населення. Є це отже загальне недоїдання, загальне понижування культурних потреб — загальне економічне і культурне зубожіння. За цим іде фізичне ослаблення, надмірна смертельність, дегенерація. Якби в Галичині був сильно розвинений великий промисл, то це зайве населення могло би найти приміщення в містах. Коли-ж цього нема, то воно мусить виїхати з краю. Продуктивні сили Галичини не вистарчають на удержання всієї людности. Отже для уздоровлення життєвих відносин і для

культурного піднесення населення, є конечна еміграція.

Сама по собі еміграція не є корисна для краю — цеж убуває найцінніший капітал — населення, але при теперішних слабих продуктивних силах є вона конечна. Тож і буде вона тревати досі, поки продуктивні сили краю не зможуть достарчувати для усеї людности достаточних средств до життя. Це однак можливе тільки при відповідній, цілком іншій як до тепер, економічній політиці краю і держави.

Супроти цього і еміграц. політика не може іти в напрямі спинюючим еміграцію — це зрештою на ніщо не здалося би, бо емігранти переможуть всякі перепони, наразилося би їх тільки на ще більші грошові втрати в поборюванні цих перепон — але вона мусить іти в напрямі законного унормування і опіки над емігрантами. Коли держава і народ не подбали про конечні средства до життя для усеї своєї людности, то най хоч улегчать позбавленим цих средств пошукати їх на чужині“.

Ці уваги нашого дослідника еміграції п. Юліяна Бачинського, хоч перестарілі що до дат, є вірні також сьогодні, а то тим більше, що від р. 1914 зайшло багато випадків, як воєнні шкоди, політичні невдачі, елементарні катастрофи, які в значнішій ще мірі як перед війною, причинилися до зубожіння українського населення в Польщі.

Якщо майбутня поселенча еміграція має вийти на добро цілого народу і самих емігрантів, то українська суспільність мусить добре застановитися над підшукуванням теренів колонізаційних для українських емігрантів і створити свій власний колонізаційний апарат у формі колонізаційного Товариства.

В справі виконання еміграційного Закону.

З днем 15. грудня ц. р. увійшов в Польщі в життя новий еміграційний закон, оголошений в Д. З. II. Р. з дня 15. жовтня 1927 р. ч. 89.

Між іншим новий закон реґулює справу продажі корабельних карт. На підставі артикулу 6 і 38 цього закону Еміграційний Уряд видав розпорядок концесіонованим в Польщі корабельним товариствам, що не вільно їм продавати корабельних карт, зглядно побирати задатків на корабельні карти, перед цим, нім емігранти дістануть від Еміграційного Уряду посвідку для староств на видачу їм безплатних еміграційних паспортів.

В практиці розпорядок цей означає:

Емігранти до Аргентини і Бразилії мусять передовсім вносити подання на дозвіл видачі їм безплатного паспорта із львівського, станиславівського і тернопільського воєвідства до Експозитури Еміграційного Уряду у Львові, вул. Кармелітська 4., а з інших воєвідств до Еміграційного Уряду в Варшаві, вул. Крулевська 23. В поданні треба подати своє ім'я і назвище, вік, заняття, докладну адресу,

край, до котрого емігрант виїжджає і староство, яке має видати безплатний паспорт. До подання мають долучити мушчини в віці 20—60 літ свідоцтво заняття, potwierdжене через громадський уряд; мушчини від 18—20 літ крім свідоцтва заняття ще свою метрику; мушчини від 15—18 літ, які виїжджають самі, афідавіт або лист з оригінальною кувертою від своїх з Аргентини або Бразилії, що взиває їх до приїзду і посвідку опікуна, що дозволяє на виїзд. Всі жінки мусять долучити до подання свідоцтво заняття і метрику; жінки нижче 25 літ, які їдуть самі, а не в товаристві родичів, або повнолітних братів та старших сестер мусять предложити ще афідавіт, potwierdжений польським консулятом — від родини з Аргентини або Бразилії. Не треба предкладати так, як було досі, завдаткового квіту.

Подання до Еміграційного Уряду можуть вносити емігранти до Аргентини, або Бразилії самі, або за посередництвом цього корабельного товариства, через яке задумують виїхати.

Емігранти до Зєдинених Держав Америки мають долучити до подання карту вступу, одержану від американського консуля. Подання можуть вносити емігранти до Північної Америки або самі, або, як досі, за посередництвом корабельних товариств.

Емігранти до Канади. В зимовій порі можуть виїхати до Канади тільки ці емігранти, для яких або nomination з афідавітом. Ці документи надвистаралися в Канаді свояки або роботодавці permit силають свояки або роботодавці звичайно до корабельних товариств, а документи ті, або посвідки на них від канадійських комісарів в Варшаві, мусять бути долучені до подання, а саме подання мусить бути так, як досі potwierdжене громадським урядом.

Тому в практиці так, як досі, подання для цих емігрантів до Канади будуть вносити до Еміграційного Уряду ті корабельні товариства, які одержали для емігранта перміт, або аплікейшен, або номінейшен афідавітом.

Закупно або завдаткування корабельних карт в корабельних товариствах може наступити у всіх вище наведених випадках щойно тоді, коли Еміграційний Уряд видасть посвідку на безплатний паспорт. Інакше не вільно корабельним товариствам ані продавати корабельних карт, ані брати завдатків на корабельні карти.

Еміграційний Уряд повідомить кожного емігранта письмом про висилку посвідки до староства на безплатний паспорт і цією посвідкою мусить вказатися емігрант при завдаткуванні, зглядно закупні корабельної карти в корабельному товаристві.

В який спосіб треба вносити подання на безплатні паспорти до Еміграційного Уряду для тих емігрантів — рільних робітників, служниць і рільних родин, які мають виїхати на весну до Канади без афідавіту, це ще невідомо, бо про це не видав ще Еміграційний Уряд ніякого розпорядку а то тому, що ще не покінчені переговори в цій справі між Еміграційним Урядом і канадійськими залізничними компаніями в справі вербунку цієї категорії емігрантів. Корабельним товариствам не вільно від цієї категорії емігрантів збирати завдатків на корабельні карти.

Незалежно одначе від того, хто буде мав право і в який спосіб, вербувати емігрантів без афідавіту до Канади на весну 1928 р., Товариство Опіки над Українськими Емігрантами робить старання у Еміграційного Уряду, щоби в першій мірі були зареє-

ЛІСОВИЙ ВОГОНЬ.

Лісовою стежкою ішло двоє дівчат. Вони ще від сходу сонця вибралися шукати за худобою, що вже тому тиждень пішла в ліси і не верталася до дому.

Всі з дому розійшлися по лісах шукати за худобою. Обі сестри пішли в одну сторону, їх два старші брати в другу, а батько в третю, лише мати лишилася на господарстві.

Хоч худобу чи коні все пускали пастися з дзвінком, та коли вони відійшли кілька англійських миль від дому і як ще був вітер, то серед лісового шуму і тріскоту в широких просторах не поміг би найсильніший церковний дзвін, а не то голос звичайного дзвінка.

Дівчата що хвилини ставали і надслухували голосу дзвінка. Чути було багато дзвінків худоби і коней, але голосу дзвінка своїх коров не могли ніде почути. Їх не мучив хід по нерівних стежках. Вони вмili ходити тими пустарями. На горби вибігали, наче серни. На верхах горбів зупинялися на хвилинку і слухали, чи не почують свого дзвінка і дивилися кругом, чи не побачать своєї худоби. А коли нічого не бачили і не чули, бігли в долину.

На дворі повівав лагідний полудневий вітерець і легенько хвилював волоссям дівчат. Із землі виглядала зелена травичка, як гострі цвяхи. На осикових деревах гойдалися довгі біло-червоні базьки, але листя не було ще ніде видно.

Весна наставала поволи. З ліса випливали голоси птахів. Протяжні, високі. Низче і вище кружляли і скиглили величезні яструби, виликували крилами в соняшнім світлі, то знов розпостерли свої крила, задержувалися нерухомо, неначе спиралися на повітрі.

Дівчата спинилися у зломі сухого ліса. Сухі пні сторчали, або лежали повалені то тут і там. Це були всякі загати, стіни й горби сухого дерева, пнів коріння, галуззя. Суха лісова трава стелилася по лежачих пнях а дикий горох і повій видрапувалися на верхи звалищ і висили засохлими клаптями.

Кілька разів здавалося дівчатам, що вони почули голос дзвінка своїх коров. Вони не боялися диму, що підносився дальше понад лієм, бо вони бачили його нераз. Одна за другою почали передиратися через лісовий злім. Галуззя тріщало, але

стровані на виїзд до Канади без афідавіту ці емігранти, які на весну мин. року зложили завдатки в різних корабельних товариствах, одержали дозволення від Еміграційного Уряду на одержання паспортів і які вибрали вже паспорти зі староств. Паспорти ті знаходяться або в руках емігрантів або лежать в переховуванні в Еміграційнім Уряді. Списки цих емігрантів з 1927 р., які в цьому році не могли виїхати, з причини здержання еміграції до Канади, можуть легко предложити комісарі залізничних канадійських компаній Еміграційному Урядові. До цих емігрантів не повинні відноситися також вербункові приписи нового еміграційного закону, бо зобов'язання супроти цих емігрантів зтягнули канадійські залізничні компанії і Еміграційний Уряд ще в тому часі, як не було теперішнього еміграційного закону.

Для зрозуміння постанов самого нового еміграційного закону супроти корабельних товариств і найновішого розпорядку Еміграційного Уряду зазначити треба, що ціллю нового еміграційного закону є обмежити роль корабельних товариств до чисто технічного інтересу продажі корабельних карт і переправи емігрантів, а найновіший розпорядок Еміграційного Уряду має за завдання створити переходові форми до наміченої законом цілі.

За поясненнями в справі подань на безплатні паспорти належить зголошуватися або до Еміграційного Уряду, або до Товариства Опіки над Українськими Емігрантами, яке може також вносити подання до Еміграційного Уряду о посвідки на безплатні паспорти. Остерігається при цьому, щоби емігранти не удавалися о виготовлення цих подань до покутних писарів і агентів.

звинні дівчата вже були на другій галузі, або на третій, заки перша заломилася і впала долів.

Але з заходу настав пожежа. Десь там занялося було сухе галуззя, вітер повставав від гаряча і вогневі язики повзали щораз скорше лісом. Дівчата не стамилися, що вони зблизилися до вогню а вогонь сунувся лісом як дикий кіт. Дим затягнув ніздря дівчат і налітав до них чорнявими і сірими смугами.

„Біжи за мною Софійко“ — крикнула Катерина, старша сестра.

Клуби диму засягнули їх сильніше. Дівчата бігли вже в страху перед очевидною небезпекою. Але Софійка задихувалася, піднесла ліву руку і сказала храпливим голосом:

„Не піду дальше, не можу“.

Катерина завернула до неї, вхопила за руку і потягла за собою, коли Софійка держалася правою якогось пенька.

Дими стеляться шумливим лісом, вітер несе тріскіт горючих галузок. Вогнева струя десь там поступає що раз ближче і ближче. Нема часу, нема часу, треба спішитися.

Катерина старша від своєї сестри, сильно

Українці на Сибірі і Казакстані.

Українців на Сибірі і Далекому Сході (Зелений Клин) є коло мільона осіб на загальне число сибірського населення 10 мільонів. В Казакстані, це є на Кіркізьких степах над північним берегом Каспійського моря, було після статистики з р. 1925 звиш 531 тисяч українців. Українці на Сибірі і в Казакстані займаються переважно рільництвом. На поселення на Сибір і в Кіркізькі степи виїхали селяне з Великої України ще за царських часів. Селяне, особливо старіші, що родилися на Україні, сильно тримаються своїх національних традицій і рідної мови і цікавляться життям на Україні. Мова по селах, як дома в родині, так в громадянських взаємовідносинах українська і пісня українська, хоч там нема ані на лік жадного українського інтелігента. Молодь, яка учиться по сибірських середніх школах, говорить між собою по українськи.

Царський уряд старався всіми силами зденационалізувати українців на Сибірі і не дозволяв там на плекання української культури. Щойно після революції українське громадянство заінтересувалося своїми поселенцями на Сибірі і в Кіркізьких степах, а українські культурні установи шукають способів і засобів для культурної допомоги поселенцям.

Допустити Європейців до Канади чи ні?

Від червня 1927 року, коли припинено іміграцію до Канади зі Східної і Полудневої Європи (між іншими українців), обмірковується на всі

збудована, вміла орудувати сокирою, подавала скоро снопи, двигала міхи. Вона вхопила сестру за руки і почала нести вперед, не думаючи, як довго буде могла її двигати. Лишити сестру? Ні — ніколи. Вона спішиться і двигатиме свій тягар. Тонка, ніжна Софійка вхопила обома руками її шию, голову схилила на її плечі. Катерина іде, притискає Софійку до себе, щоби вменшити її тягар і скорше ступати.

Страх перед небезпекою додає їй сили. Але як довго буде могла так іти? Пристанула. Вогневий вал продирається десь там лісом і загорне її малу галузку. Живчик бе сильно, груди віддихають скоро. Що робити, щоби втекти?

Чути шум і тріскіт, чи то може вогонь? Серед гущі показалася кінська голова, одна, друга, третя. Це коні тікали перед вогнем.

Катерина кинулася з Софійкою до першої кінської голови, продерлася через галуззя до неї і зловила за гриву. Пізнала, що це коні сусіда. Дрожащими руками висадила вона сестру на хребет коня. Скинула з шиї хустинку, привязала до каптаря, що його кінь мав на голові, щоби були поводі, і вискочила сама на коня.

лади питання, чи допустити цю іміграцію, чи ні. Питанням цим займаються різні канадійські політичні партії, різні міністри і урядовці, преса, віча. Погляди під цим оглядом є поділені. Одні є проти еміграції, є це головні прихильники консервативної партії, інші є за допущенням цієї іміграції. І так недавно прем'єри-міністри дев'ятих канадійських провінцій зажадали від доміняльного канадійського уряду, щоби обмежив на зразок Зєдинєннх Дєржав Америки, небритійську іміграцію з Європи.

Канадійський доміняльний уряд, а передовсім міністр іміграції Роберт Форк лєвірує між одною і другою групою. Дня 26. листопада ц. р, виголосив він, як доносить „Канадійський Фармер“, промову на зібранні Жіночого Ліберального Товариства, в якій сказав, що мале змішання британської крові з європейською вийде на користь Канаді. Він вказав на факт, що Європейці виконують такі тяжкі роботи в Канаді, яких британці не хочуть робити і яких канадійці не робилиби.

Міністр Форк заявив далі, що він не старється не допускати британців до Канади, бо британські інституції і ідеї мусять бути задержані в Канаді і колиб британці, які прийшли до Канади, були відповідного типу, вони надали би напрям життю краю. Але в Канаді є досить місця і для добрих європейців. При кінці заявив п. Форк: „Я буду тримати свій палець на живчику іміграції зі середушою і полудневою Європи і коли побачу, що вона є завелика, я запру її. Але покищо, я не маю наміру заперати іміграції з цих країв“.

При цьому політика розмішування чужинської іміграції має бути така, щоби чужинців поселяти так, щоби вони асимілювалися, бо не мудрим є творити виключно чужинські колонії.

Канадійські еміграційні закони.

Канада так само як і Зєдинєні Дєржави обмежила приплив іміграції в свої границі, але канадійські обмеження мають не зовсім таку саму ціль і передовсім допускають чимало виїмків та дають іміграційним властям більше права впускати імгрантів поза загальним правилом. В Америці, як відомо, іміграційні власті зовсім зв'язані законом і по своїй волі виїмків робити не можуть.

Загальне правило в Канаді навіть гостріше, — воно зовсім забороняє іміграцію. По закону „Від 15. лютого 1923 аж доки не буде інакше заряджено, візд в Канаду імгрантам усіх клєс і занять заборонений“. Але зараз-же той сам закон постановляє, що головний іміграційний уряд в Оттаві може допустити в Канаду як імгрантів такі клєси людей:

1. справжніх хліборобів, котрі приїжджають в Канаду для того, щоби господарити на фармі і мають досить засобів, щоби почати фермерське господарство в Канаді;

2. хліборобських робітників, які приїжджають в Канаду щоби працювати на фармі і мають менш більш запевнену роботу;

3. жінок, що приїжджають в Канаду найматися в домашні прислуги і мають теж приблизно забезпечену роботу;

4. жінку й дітей (до вісімнадцятого року життя)

Коні ступали наперед. Вони не могли бігти, бо лише кіт може скакати по зломах. А коли минувся сухий злім у лісі, треба було продиратися через густі осики. Але стадо ішло вперед.

За якийсь час опинилися дівчата коло озера. Коні знали озеро і ішли до него.

У воді станули коні, що вийшли поспішно з ліса. Простягнули шиї в діл, щоб напиться води.

„Катерино, чуєш дзвінок?, це наша лєса. А тепер чути дзвінок чорної такий глибокий голос. А тамтой дзвонить, якби хтось бив ножем по склянці“ — говорила Софійка. Вона прийшла до себе, ноги її не дрожали вже так сильно, як тоді, коли не могла зробити наперед ні кроку. Дивилася на сестру і розглядалася довкола.

„Вони там от на лєво при березі, стоять коло себе і другі корови там є“ — показувала рукою, усміхнена на лиці.

„Але тут не можемо стояти. Вогонь буде ішов берегом і дійде до нас“ — відповіла Катєрина рішучим голосом.

Потягнула коня хустиною, ударила лєвою долонєю і завернула до коров. Галузкою, що її зір-

вала по дорозі, махнула на коні, щоби ішли на схід берегом озера.

Стадо слухало приказу. Якби вогонь напер, можна було би зараз вступити у воду. Вода при березі не була глибока, але смерть у воді якось не така страшна, як у вогні.

„Добре, що ми найшли корови“ — казала від часу до часу Софійка. Забула свій переляк, що відобрав її силу в ногах, не боялася, бо довкола неї було повно коней і були її любі корови і вона сиділа на коні і держалася Катєрини. А Катєрина накликувала на коні і корови, не боялася ні вогню, ні води і кермувала стадом, щоби його виратувати від смерті.

І мама дома буде тішитися, що корови найшлися.

І вони дві найшли згубу, не тато, ані не брати. Вони дві, Софійка і Катєрина. І вони самі виратувалися від вогню.

А. Арабська.

Беордфордвил, Саск, 15. липня 1927.

імігранта, який вже був по закону допущений, живе в Канаді і має можливість дати прожиток своїй сім'ї;

5. громадян Зєдинених Дєржав, які мають досить засобів для свого удержання поки не найдуть собі заробітку;

6. британських, що родилися або натуралізувались в Великій Британії, Ірландії, Нью Фаундленд, Новій Зеландії, Австралії або Південній Африці і приїжджають з тих країв або зі Зєдинених Дєржав Америки;

7. осіб, котрі переконали іміграційний уряд, що їх праця в Канаді потрібна;

8. батька або маму, непомруженого сина або дочку (у віці понад вісімнадцять літ) імігранта вже по закону допущеного в Канаду і там живучого, котрий переконав уряд, що хоче і зможе подбати про таких родичів.

Всі ті постанови відносяться лише до „імігрантів“, значить осіб, які приїжджають в Канаду з наміром щоби там поселитися. Як „не-імігрантів“ канадський закон рахує:

1. канадських громадян і особи, які вже поселилися в Канаді;

2. дипломатичних і консулярних урядовців та представників чужих урядів з їх родинами, службою, то-що;

3. старшин і вояків британської армії і фльоти;

4. тих, хто тільки переїжджає через Канаду в дорозі до іншої країни;

5. студентів, що приїжджають в Канаду вчитися у вищих школах;

6. акторів, артистів, лекторів, священників і релігійних проповідників, письменників, адвокатів, лікарів, університетських професорів, делегатів міжнародних трейд-юніорів та торговельних представників, які приїжджають в Канаду по своїй професії на тимчасовий побут.

Всі такі „не-імігранти“ можуть свобідно приїжджати.

Що до імігрантів, то важний ще закон, який обов'язує ще від 1914 року і забороняє вступ до Канади імігрантам, котрі не їдуть просто з краю, де родилися або де є громадянами. Значить допускається лише імігрантів, котрі приїжджають просто зі свого краю і мають там куплений або з Канади наперед заплачений „тикет“ просто до Канади.

Друга важна постанова канадського іміграційного закону обов'язуюча від 1923 року, що кожний імігрант повинен мати важний паспорт та ще, що кожний імігрант, який просто чи посередно приїжджає з Європи, повинен мати візи (дозвіл на вїзд до Канади) від канадського іміграційного урядовця в Європі.

Канадський закон — противно як американський — не виключає так званих контрактних робітників, що вже згодилися десь на роботу в Канаді і зробили за неї умову. Навпаки, швидше допустять того, на кого вже роботодавець „джаб“ чекає.

Кожний імігрант повинен мати в собою деякі гроші на перший прожиток. Оуму цю визначають

від часу до часу ріжно канадські власти, залежно від особистих обставин емігранта, надії швидко знайти заробіток і т. п.

Цієї зими, від 1. жовтня почавши, можуть їхати до Канади родини канадських фермерів і всі ці рільники і служниці, для яких канадські фермери — все одно, свояки чи чужі — вистараються т. зв. номінаціон з афідавітом, забезпечуючи емігрантам працю і прожиток в Канаді.

На весну 1928 р. має виїхати з Польщі около десяти тисяч рільних робітників і рільничих родин без ніяких афідавітів, яким канадські залізничні компанії Canadian Pacific Railway і Canadian National Railway забезпечують працю, зглядно набуття фарм в Канаді. В справі цієї останньої категорії емігрантів до Канади ведуться ще переговори між польським Еміграційним Урядом і канадськими залізничними компаніями.

3 Канади.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА.

В Канаді нахоходиться чимале число українського студентства, що вчиться у Високих Школах. Це число з кожним роком більшає. Найбільше цього студентства маємо у місті Вінніпегу, де по статистичним даним вчиться 160 українських студентів.

Однак це студентство досі майже незорганізоване. Справді існують по деяких містах студентські кружки, але не всі студенти до них належать, крім цього ці кружки не мають ніяких зв'язків між собою і працюють кожний на власну руку.

Щойно в цьому році зроблено перший крок в напрямі створення справжньої студентської організації завдяки успішній ініціативі українських студентів у Вінніпегу. Організацію названо „Українська Студентська Організація“. Її осідком місто Вінніпег а відділи можуть знаходитися по всіх провінціональних містах, де тільки знаходяться Високі Школи.

Нова організація з місця приступила до праці. В першій мірі одержала дозвіл від редакції часопису „Український Фермер“ утворити на його сторінках „Студентський Відділ“, в якому будуть поміщувати зведення з діяльності організації, ріжні зарядження та статті на студентські теми. В склад редакційної колегії „Студентського Відділу“ вибрано студента Ваврикова як редактора місцевих справ, Колцуна як редактора замісцевих справ в Канаді і Європі та студентку Диму як коресподентку англійських справ.

Українська Студентська Організація помістила крім цього заклик до всіх студентів українців в Канаді, взиваючи їх вступати в члени та творити поодинокі відділи, що тісно зв'язуться з централею. Взиває також до самоосвітньої праці в тій цілі, щоби українське студентство могло колись стати на чолі українського народу, замешкалого в Канаді.

Цей заклик не лишився без наслідків. Організація одержує вже чимало зголошень не тільки від поодиноких гуртків але й одиниць, які радо голосять своє приступлення та готовість співпраці. Само товариське життя в студентському гуртку в Вінніпегу розвивається тепер живіще. Відбуваються часті засідання, вечорі та виклади, в яких бере участь чимале число українських студентів. Це є найкращим доказом, як потрібною була організація студентства, котра має всі дані поважної і під кожним оглядом корисної для української еміграції установи.

УКРАЇНСЬКІ ФАРМИ В ОНТЕРІО.

В „Українському Голосі“, що виходить у Вінніпегу ось як описує свою фарму в Онтеріо наш земляк Петро Антонійчук:

„Мені, як одному з перших українських фермерів в Західній Канаді, що тепер фермерую в південнім Онтеріо, хочеться поділити моїм досвідом і думками з другими українськими фермерами.

В Канаді проживаю 30 літ, а з того 27 літ фермерував я в околиці Толстой в Манітобі. Одначе, хоч було в мене добре господарство і фарма одна з найліпших в Манітобі і поводилось мені у всьому добре, я завжди тужив за уміреним підсонням, за довгим літом, за зеленими садами, за легкими недовгими зимами. Я бажав собі дожити віку в такому краю, який як найбільше пригадував би мені Україну. З тих причин я їздив два рази до Зєдинених Держав.

Року 1921 фермері з нашої околиці вислали були мене, як свого делегата, до Америки, щоби там знайти для них і для себе врожайні землі для переселення у край тепліший, веселий. І годі!... Мої труди і людські та мої кошта пішли на марне, хоч я обїхав Каліфорнію та мало що не всі західні стейти. Там було за гарячо, там за сухо, там каменисто, там земля нездала а там нечувано дорогі землі, або заселені такими людьми, побіч котрих страшно було би жити. Одначе не дармо люде зложили пословицю: „Хто шукає той знайде“. Таке й моє. На Сході від давна жив мій добрий приятель з молодих літ. От я й переписався з ним тай від него вперед довідався про фермерські обставини та про клімат в Південнім Онтеріо. Я, як українець, не відразу повірив своему приятелеві, коли він написав мені, щоб я відразу приїздив на Схід з цілою своєю родиною, а вибрався вперед сам на „розвідини“ в місяці червні минулої весни. Тут у двох ми обїхали автом на сто миль кругом Торонта у всіх напрямках; всего проїхали ми звиш 800 миль дороги і так мав я нагоду докладно пізнати землі, дороги, способи фермерування, господарства, молочарства, пчільництва, куроводства і т. п. Довідався також, як фермері тут збувають всі свої продукти та по яких цінах на ринках Онтеріо й Америки.

Тут є заможні господарства, легко горбоваті фарми, ріки й потоки, овочеві сади та виноградні,

ліски, пасовиска при цементованих та мурованих шляхах. Мені це все так припало до вподоби, що я чимскорше вернувся до дому, продав фарму й рухомість, поїхав з родиною до Торонта і при помочі мого приятеля знайшов і купив собі чудову фарму між Гемилтоном а Наягара Фолс коло міста Донвіл, недалеко Лейк Ірі. Маю 56 акрів першої кляси землі, на котрій нема ні одного каменя, при мурованім шляху, дві милі до стації а сім миль до міста Донвіл, де є 7 фабрик, банки, школи, церкви, склепи, театри і все, чого культурна людина потребує. На фармі красні будинки: дім на десять кімнат; стодола, під стодолю стайня на кількнайцять штук худоби, возівня, стайня на безроги, кури і т. п. Коло хати овочевий сад з овочами всілякого гатунку і кілька акрів грубезного букового та берестового густого ліса, що пригожий на добірний матеріал. Ціле це господарство коштує мене не сповна 5000 дол.

Роздивившись по всіх усядах цієї околиці, я довідався, що кругом мене можна купити ще кількнайцять фармів від трьох до п'ять тисяч доларів. Фарми ці мають на продаж німецькі та англійські старці, котрі повиучували своїх синів на купців та професійників і на старости літ лишилися на фармах самі газдувати. Вони, кождий, хотів би збутися фарми за ціну тільки самих будинків, що на їх фармах, а самі хотілиб доживати віку при дітях та внуках. В такого старця і я купив свою фарму. Землі тут родять все те, що на Поділлі в Галичині а крім того виногради, майже кожна хата увінчана добірним садком і звичайно деревними алеями від шляху аж до обїстя. Збут на збіжжа, ярину, набіл, овочі і всяку худобу та дріб всюди добрий. Всюди міста й містечка з фабриками. Недалеко мене є українська кольонія, яких 25 фермерів“.

Ріжні Вісти.

З останної хвилини. Еміграційний Уряд видав розпорядження, що першенство в виїзді до Канади без афідавіту на весну 1928 р. будуть мати ці рільні робітники і рільнічі родини, які в 1927 р. не могли виїхати до Канади з причини спинення еміграції канадійським урядом.

Проф. Іван Боберський в Європі. З початком грудня ц. р. приїхав з Канади до Європи проф. Боберський в ціли організації української еміграції до Канади. Проф. Боберський має звідіти Чехо-Словаччину, Юго-Славію та Румунію і як делегат нашого братнього Товариства Опіки над Українськими Емігрантами ім. св. Рафаїла в Вінніпегу, має приїхати також на короткий час до Львова, щоби обміркувати з нашим Товариством цілий ряд справ дотикаючих української еміграції з Польщі до Канади.

Відділ П. Е. Т. На днях заснувався у Львові відділ Польського Еміграційного Товариства. Головою товариства вибраний проф. Ромер.

Ціни корабельних карт. Корабельна карта III. класи з місця закупу до портів в Бразилії і Аргентині коштує залежно від корабля 107 доларів, або 112 доларів, або 116 доларів. Діти до одного року мають переїзд даром, діти від 1—5 літ платять четвертину, а діти від 5—10 літ половину корабельної карти. Корабельна карта III. класи з місця закупу до портів Канади і Зєдинених Держав Америки коштує 132 $\frac{1}{2}$ доларів, діти від 1—10 платять половину, а діти до 12 місяців 5 $\frac{1}{2}$ долара. Подорож з місця продажі корабельної карти до Вінніпегу в Канаді коштує 157 $\frac{1}{2}$ доларів. Після нового польського еміграційного закону мають безплатно перевозити корабельні товариства багаж емігрантів з місця закупу корабельної карти до місця призначення. За корабельні карти можна платити доларами, або польськими золотими по денному біржевому курсі.

Переселення з Закарпатської України. За другу чверть 1927 р. (місяці квітень, травень і червень) виїхало з Закарпатської України 585 переселенців.

Еміграція до Франції в грудні. На місяць грудень зголосили французькі роботодавці в Державних Урядах Посередництва Праці вільних

місць на 435 осіб, а на це 120 робітників до копалень залізної руди, 15 рільних робітників, 190 служниць і 80 робітниць до ткацьких фабрик. З цього загального запотребування призначено для Уряду Посередництва Праці в Перемишлі 15 невикваліфікованих гірників і 40 служниць, а для Уряду в Тернополі 20 невикваліфікованих ткацьких робітниць. Речинці до виїзду цих робітників були визначені на 5. і 20. грудня.

До Перу. В перших днях січня 1928 р. виїжджає з Варшави делегація, зложена з 5 осіб до Перу в цілі розслідування теренів під майбутній польський колонізаційний терен. Делегати мають їхати в гору рікою Амазонкою, а опісля допливом Амазонки Укаялі в перувійські праліси провінції Монтана. Ціла виправа, яка має тревати около пів року, належить до ряду найромантичніших мандрівок шляхами і околицями, які рідко коли оглядали люде білої раси.

З біржі. Дня 10. грудня 1927 р. плачено на біржі за 1 американський долар 8'88 до 8'90 зл.

Від Адміністрації. До цього числа долучимо поштові складанки. Просимо переслати передплату на 1928 рік.

Інформаційне Бюро

Товариство Опіки над Українськими Емігрантами Львів, вул. Городецька 95. I. поверх

дає безплатно вірні інформації у всіх еміграційних справах до європейських і заморських країв. — Бюро отворене від години 9-ої до 1-ої рано і від 3-ої до 6-ої години пополудні. — На пишемну відповідь проситься долучити поштовий значок за 25 сотиків.

Кожний український емігрант, який їде до Канади або до Зєдинених Держав Америки повинен навчитися по англійськи! По англійськи можна легко навчитися самоукам з книжечки

„Учіться по англійськи“, українсько-англійські розмови для емігрантів.

Книжечка коштує 2 зоп. в брошурі, 2'50 зоп. в полотняній оправі без поштової пересилки. Книжечку „Учіться по англійськи“ купувати можна в ТОВАРИСТВІ ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ЕМІГРАНТАМИ Львів, вулиця Городецька число 95, I. поверх. — На провінцію висилає Товариство цю книжечку за посліплатою або за попереднім надісланням грошей. Кошта пересилки покриває замовляючий.

ЗМІСТ: Еміграція до Німеччини; Еміграція в XX. столітті; В справі виконання еміграційного закону; Українці на Сибірі і Казакстані; Допустити Європейців до Канади чи ні?; Канадійські еміграційні закони; З Канади: 1. Організація українського студентства; 2. Українські фарми в Онтеріо; Ріжні вісти; А. Арабська: Лісовий вогонь; Оголошення.

Видає: Т-во Опіки над Українськими Емігрантами. — За редакцію відповідає: Генрих Рогожинський.

З друкарні Видавничої Спідки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.